

MOTIONER

VÄCKTA HOS

STOCKHOLMS STADSFULLMÄKTIGE ÄR 1917.

N:r 38.

Av herr **von Koch**, med instämmanden, *om utredning angående åstadkommande för Stockholm av en eller flere externatskolor för sinnesslöa barn.*

Till Stockholms stadsfullmäktige.

Vid det i juni 1915 i Stockholm hållna mötet för vården om de sinnesslöa lämnades av doktor Alfhild Tamm en redogörelse för under flera år fortsatta undersökningar, som hon företagit rörande de i Stockholms hjälpklasser undervisade barnen. Medan av dessa undersökningar den erfarenheten vunnits, att det icke vore någon fara för att barn med normal intelligens av misstag bleve flyttade till hjälpklass — detta säkerligen tack vare bestämmelsen att sådan flyttning ej får ske förrän efter en försökstid av i regel 2 å 6 terminer — hade de å andra sidan givit till resultat, att ett ganska stort antal barn voro så utpräglat sinnesslöa, att deras rätta plats varit å en sinnesslöanstalt. Antalet sådana barn bland de i hjälpklasserna undervisade uppskattades till icke mindre än 18 % av dessa. Det ligger i sakens natur, att närvaron av så många rent sinnesslöa barn i hjälpklasserna måste vara till stora olägenheter för arbetet inom dessa klasser, ty skall man försöka att lära även de här befintliga sinnesslöa barnen något med de resurser, som stå undervisningen inom hjälpklasserna till buds, måste särskild uppmärksamhet ägnas dem, varvid emellertid arbetet med de egentliga hjälpklassbarnen helt naturligt måste bli lidande. Frånsett att de sinnesslöa barnen sålunda äro hindrande för undervisningen av sådana barn,

för vilka hjälpklasserna egentligen äro avsedda, medför den nuvarande ordningen även den nackdelen, att de sinnesslöa barn, som sitta i dessa klasser, icke komma i åtnjutande av de för dem särskilt lämpade undervisningsmetoder, för vilkas användande endast sinnesslöskolorna hava de nödiga resurserna.

Som exempel på vad man kan påträffa i hjälpklasser anför doktor Tamm följande fall:

H. G., 10 år, oäkta son till en änka, som går i hjälphus och knappt är hemma på hela dagen. Gossen är mycket liten till växten, har slapp muskulatur och osäker gång, är ytterst fumlig i händerna, kan t. ex. ej alls kläda sig själv eller reda sig själv. Hans uppmärksamhet är fladdrande, han lider av svåra uttalsfel och kan ej bilda riktiga satser. Färg-, tal- och formföreställningar ytterst klena. Han kan t. ex. ej med hjälp av stavar efter en förebild lägga en enkel figur, t. ex. en trekant eller fyrkant, än mindre teckna sådan, förstår ej de vanligaste ord, såsom »lång», »bred» o. s. v. Har i skolan ej i minsta mån lärt läsa, skriva, räkna eller slöjda trots *tre-årig undervisning*.

Som av det anförda framgår, skulle det för såväl de egentliga hjälpklassbarnen som för de till hjälpklass från de vanliga skolklasserna hänvisade barnen, vilka äro rent sinnesslöa, vara lämpligast, om dessa senare utgallrades och i stället intoges i sinnesslöskola. I många fall hade också på d:r Tamms förslag överflyttning skett till den av föreningen för sinnesslöa barns vård anordnade sinnesslöskolan å Slagsta, som enligt skedd överenskommelse i första hand mottager bildbara sinnesslöa barn från *Stockholm*. Ofta hade sådant förslag emellertid stött på motstånd från föräldrarnas sida, i det att dessa icke velat skicka sina barn till nämnda, ett par mil utanför Stockholm belägna anstalt, varför sådana barn, trots hos dem förefintlig sinnesslöhet, fått stanna kvar i hjälpklasserna, då vi nämligen ännu sakna en lag om anstaltsplikt för bildbara sinnesslöa barn.

Till undanrödjande av de olägenheter, här anförda förhållanden medföra, framkastades i den på doktor Tamms föredrag följande diskussionen av inspektören för sinnesslövärderna docenten A. Petrén det förslaget, att Stockholms stad skulle anordna en sinnesslöskola av den typ, som finnes i Norrköping. Denna skola är ett s. k. externat, d. v. s. skolan har icke några bostäder för barnen, utan få dessa endast sin undervisning i densamma och bo kvar i hemmen (eget eller andras). Genom en sådan ordning

skulle först och främst vinnas, att hjälpklasserna befriades från de sinnesslöa barn, för vilkas överflyttande till sinnesslöanstalt (internat) hinder mötte, i det att dessa finge undervisning i för dem särskilt anordnad skola. Då denna naturligtvis borde utrustas med alla för undervisningen av sinnesslöa barn nödiga resurser, bleve anordningen i fråga även till mera gagn för dessa senare barn. Slutligen må även framhållas, att staden genom anordnandet av ett sådant externat skulle få årligt *bidrag av staten* till detsamma verksamhet.

Jämlikt nådiga kungörelsen angående understöd av statsmedel åt anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, och åt epileptikeranstalter den 8 oktober 1915 utgår platsbidrag till uppfostringsanstalt för sinnesslöa barn med 125 kronor för varje lästermin för vart och ett i anstalten vid lästerminens början intaget barn, som i anstalten *eller på dess bekostnad**) åtnjuter underhåll, och 62 kronor 50 öre för varje lästermin för varje annat i dylik anstalt intaget barn, som från lästerminens början deltagit i undervisningen. Genom upprättandet av sinnesslöskola med karaktär av externat skulle Stockholms stad sålunda för varje barn, som bevistade denna skola, få ett statsbidrag av 125 kronor om året samt ett dylikt på *ytterligare* 125 kronor om året för varje sådant barn, för vilket skolan även lämnade underhåll. I Norrköping, där, som nämnt, finnes externat för bildbara sinnesslöa barn, sker detta ofta i det att anstalten i fråga med användande av sistnämnda slaget av statsbidrag lämnar ekonomisk hjälp åt mera fattiga hem, i vilka finnes sinnesslött barn, som får sin undervisning i externatet, på det att dessa barn må bli i tillfälle att få den för framsteg i skolan nödiga näringen. Även för de fattigare hemmen med sinnesslöa barn skulle anordningen i fråga sålunda kunna bliva till fördel.

I Norrköping finnes allenast en sinnesslöskola av här nämnd typ. Det kan ifrågasättas, om i Stockholm, som äger flera från varandra helt skilda stadsdelar, vilkas förbindelseleder äro starkt trafikerade, det kan vara tillräckligt med *en* externatskola för sinnesslöa barn. Denna fråga kan givetvis ej avgöras med mindre än utredning av hela frågan kommer till stånd.

I anslutning till vad här ovan blivit tillåter jag mig hemställa:

*) Kursiverat av motionären.

att stadsfullmäktige behagade besluta att uppdraga åt Stockholms stads folkskoledirektion att verkställa utredning angående åstadkommande för huvudstadens räkning ev en eller flere externatskolor för sinnesslöa barn.

Stockholm den 18 juni 1917.

G. H. von Koch.

I motionen instämma:

Carl Lidman.

L. Netzler.
